

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/22/2022
Identifikačné číslo spisu:	1113235575
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1113235575.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne I. T. s.r.o., so sídlom D. N. XX, J., IČO: 35 837 993, zastúpenej advokátom JUDr. Jurajom Gábrišom, so sídlom Kocel'ova 17, Bratislava, proti žalovanej R. Y., bývajúcej v J., M. XX, zastúpenej spoločnosťou MALICH advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Dunajská 25, Bratislava, IČO: 47 256 991, o zaplatenie 21.405,82 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 25C/219/2013, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. januára 2021 sp. zn. 2Co/152/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 22. novembra 2016 č. k. 25C/219/2013-317 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 19.544,22 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,5% ročne z tejto sumy, počnúc dňom 17.5.2013 do zaplatenia, to všetko do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania.

1.1. Dôvodil tým, že žalobkyňa sa uplatneného nároku domáha na základe písomnej zmluvy o dielo zo dňa 22.9.2011, podľa ktorej ako zhotoviteľka zrealizovala pre žalovanú v postavení objednávateľky „Nadstavbu bytového domu na M. ulici XX v J.“, v zmysle projektovej dokumentácie dodanej žalovanou a vzájomne odsúhlaseného rozpočtu stavby. Žalovaná poprela uzatvorenie a podpísanie zmluvy o dielo predloženej žalobkyňou. Podľa žalovanej sa na jar v roku 2011 dohodla s I. T. na rekonštrukcii povaly domu na obytné podkrovie. Podľa dohody sa práce mali začať na jar, ale termín sa stále posúval, napokon sa práce začali až na jeseň. Dohoda bola bez písomnej zmluvy s tým, že žalobkyni bude poskytnutá záloha na časť vykonaných prác a stavebného materiálu vo výške 10.000,- eur proti podpisu. Žalobkyni odovzdala proti podpisu i ďalších 10.000,- eur. Za účelom kontroly priebehu a kvality prác žalovaná žiadala stavebný denník, ktorý jej žalobkyňa počas realizácie prác odmietla

predložiť. Práce neprebiehali podľa harmonogramu, strecha bola otvorená, susedia sa sťažovali, preto odovzdala I. T. ďalších 6.500,- eur v troch častiach, následne bola prinútená poskytnúť ďalších 4.000,- eur. Následne začal rekonštruovať svoj byt sused, pričom v tejto súvislosti bola zistená narušená statika prerábaného podkrovia. Žalobkyňa uznala chybu a na vlastné náklady zrealizovala opravu vo februári 2013. Nakoľko žalovaná stratila dôveru v žalobkyňu ako realizátorku diela, ukončila s ňou spoluprácu, oslovila inú firmu, ktorá nadstavbu dokončila. Dňa 4.8.2013 požiadala žalobkyňu o odovzdanie diela, dielo doposiaľ nebolo žalobkyňou odovzdané.

1.2. Súd prvej inštancie aplikujúc na zistený skutkový stav ustanovenia § 631, § 633 ods. 1, § 634 ods. 2, § 635 ods. 1 a § 648 ods. 1 Občianskeho zákonníka skutkovo a právne ustálil, že medzi žalobkyňou ako zhotoviteľkou a žalovanou ako objednávateľkou došlo k uzatvoreniu zmluvy o dielo podľa § 631 a nasl. Občianskeho zákonníka, podľa ktorej došlo k realizácii hrubej stavby označenej ako „Nadstavba bytového domu na M. ulici XX v J.". Dielo sa začalo realizovať v októbri 2011, a doposiaľ nebolo žalobkyňou protokolárne žalovanej odovzdané. Namietanie pravosti podpisu zmluvy o dielo žalovanou sa v rámci vykonaného dokazovania nepotvrdilo, nakoľko po nazretí do originálu zmluvy žalovaná pripustila, že podpis na poslednej strane tejto listiny je jej. Dodala však, že nemá vedomosť ako ho žalobca získal, a že zrejme disponoval jej podpisom na prázdnej listine, pričom ohľadom tohto tvrdenia neprodukovala žiadne dôkazy. Predloženú písomnú zmluvu o dielo tak považoval súd za platnú. Súd prvej inštancie tiež dodal, že samotná realizácia diela žalobcom, svedčí o tom, že k uzavretiu zmluvy o dielo medzi sporovými stranami došlo, zmluvné strany sa dohodli na podstatných náležitostiach zmluvy o dielo (predmet diela, cena za dielo, záväzok vykonať dielo na vlastnú zodpovednosť žalobcu), žalovaná odovzdala žalobkyňi príslušnú projektovú dokumentáciu potrebnú na realizáciu dojednaného diela a poskytla prístup na miesto realizácie diela. Na platnosť zmluvy o dielo sa všeobecne nevyžaduje jej písomná forma, táto zmluva môže byť uzatvorená aj ústne, resp. konkludentne.

1.3. Súd prvej inštancie následne uviedol i to, že aj v prípade plnenia z neplatnej zmluvy o dielo spočívajúcich vo výkonoch stavebnej činnosti, čo je daný prípad, bola by žalovaná povinná vrátiť peňažnú náhradu zodpovedajúcu jej majetkovému prospechu spočívajúcemu v tom, že žalobkyňa vynaložila náklady na vykonanie prác pre žalovanú. Pri určení výšky tejto náhrady by sa muselo vychádzať z bežných nákladov, ktoré by musela žalovaná vynaložiť v danom čase a mieste na dosiahnutie obdobného plnenia. Žalovaná dielo zhotovené žalobkyňou užíva, stalo sa súčasťou nového diela realizovaného ďalším dodávateľom, a to novej veci - bytu. Žalovaná v konaní nepreukázala tvrdenia, že ďalší dodávateľ odstraňoval vady a nedorobky diela, ktoré zhotovovala žalobkyňa. V súvislosti s predmetom sporu je podstatná tá okolnosť, že medzi žalobkyňou a žalovanou došlo k dohode o konečnej výške ceny za dielo, čo vyplynulo aj zo svedeckej výpovede Ing. C., ktorý na základe poverenia za žalovanú odsúhlasil so žalobkyňou súpis realizovaných prác a konečnú cenu za dielo v máji 2012. Na základe prepočtov Ing. C. došlo k zníženiu pôvodne určenej ceny diela o 1.821,10 eur. Z písomného znenia zmluvy o dielo vyplýva, že cena za dielo bola dojednaná na sumu 48.607,95 eur bez DPH, s 20% DPH konečná cena za dielo predstavovala 58.329,54 eur. Žalovaná uhradila sumu 30.500,- eur bez účtovanej DPH (a bez vystavenia relevantných daňových dokladov). Žalovanej by tak podľa zmluvy zostávalo zaplatiť sumu 27.829,54 eur s DPH. Nakoľko medzi ňou (v zastúpení Ing. C.) a žalobkyňou došlo na základe kontroly súpisu realizovaných a účtovaných prác dňa 2.5.2012 k dohode o znížení pôvodne účtovanej sumy bez DPH 48.607,95 eur o 1.821,10 eur, žalovanej tak vznikla povinnosť doplatiť sumu 16.286,85 eur bez DPH, čo s pripočítaním 20% DPH predstavuje žalovaných 19.544,22 eur, k úhrade ktorej sumy spolu s úrokom z omeškania bola žalovaná zaviazaná. Úroky z omeškania súd zaviazal žalovanú uhradiť z odkazom na § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z.

1.4. V súvislosti s dodatočne zistenou vadou stropnej konštrukcie súd prvej inštancie dodal, že predmetnú vadu diela žalobkyňa uznala a odstránila. Žalovaná v konaní neprodukovala dôkaz, že vada bola odstránená chybne, a že by v tejto súvislosti žiadala od žalobkyňi prípadnú zľavu z ceny diela. Nepreukázala ani to, že by danú vadu odstránila sama na vlastné náklady. Napokon zhotoviteľ má právo na zaplatenie ceny diela aj v prípade, že objednávateľ dielo prevzal a dielo má vady, pretože v takom prípade môže uplatniť právo zo zodpovednosti za vady v zmysle § 645 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Toto zákonné ustanovenie je aplikovateľné aj na daný prípad, hoci žalobkyňa žalovanej dielo protokolárne neodovzdala, keďže žalovaná má dielo v držbe, užíva ho, dielo sa stalo súčasťou veci, zhotoveného bytu, ktorého vlastníkom sa stala práve žalovaná. Prvoinstančný súd žalobu v časti o zaplatenie sumy

1.861,60 eur s príslušenstvom považoval za nepreukázanú, preto ju zamietol.

1.5. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a procesne úspešnejšej žalobkyni priznal náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu v konaní a to v rozsahu 82% (91% úspech / 9% neúspech).

2. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. januára 2021 sp. zn. 2Co/152/2017 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti a v časti o náhrade trov konania potvrdil a úspešnej strane priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

2.1. V odôvodnení uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie a jeho dôvodmi. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania riadne a správne ustálil skutkový stav veci, vec správne právne posúdil a dospel k správne záveru o dôvodnosti žalobného návrhu v časti o zaplatenie sumy 19.544,22 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,5% ročne od 17.5.2013 do zaplatenia.

2.2. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že došlo k uzatvoreniu zmluvy o dielo zo dňa 22.9.2011. V zmluve o dielo bol dohodnutý ako rozsah prác, ako aj cena. Žalovaná sa počas konania pred súdom prvej inštancie a aj v odvolaní bráni tým, že žalobkyňa nevykonala všetky vyúčtované práce a dielo vykazovalo vady, ktoré neodstránila a tieto vady musela odstrániť iná firma. Správne súd prvej inštancie uzavrel, že z predložených dokladov ohľadom realizácie prác novou firmou nevyplýva, že by žalobkyňa nevykonala práce, ktoré si vyúčtovala. Žalovaná na zaslanú faktúru s rozpisom prác reagovala mailom, v ktorom požiadala žalobkyňu o prerokovanie konečného súpisu prác a ich ceny s Ing. C.. Na základe tejto žiadosti sa uskutočnilo stretnutie žalobkyne s danou osobou a po vzájomnej dohode na stretnutí došlo k oprave súpisu prác a k odsúhlaseniu jednotkových cien, čo vyplýva zo svedeckej výpovede. Tieto skutočnosti sa dali posúdiť iba tak, že došlo k dohode žalobkyne so žalovanou (v zastúpení Ing. C.) o rozsahu vykonaných prác, resp., že po ukončení prác žalobkyňou bolo žalovanou skontrolované, či všetky v rozpise uvedené práce boli vykonané. Žalovaná nepredložila súdu žiaden dôkaz, z ktorého by vyplývalo, že namietala rozsah vykonaných prác, a tiež, že niektoré práce v rozpise uvedené, neboli vykonané. Zo zápisu z miestneho zisťovania zo dňa 29.3.2012 vyplýva, že boli vyhotovené aj obrazové záznamy zo stavby, na základe ktorých mohla žalovaná aj neskôr požiadať odborníka o vypracovanie posudku, ktoré práce vykonané neboli, pričom sú vyúčtované. Žalovaná však v tomto smere neprodukovala žiaden dôkaz, nepreukázala, že by žalobkyni vytkla, ktoré účtované práce nevykonala. Žalovaná nepreukázala ani to, že by žalobkyňa vykonala práce vadne, resp. že by vytknuté vady neodstránila, a že musela niektoré vady dať opraviť inou firmou na vlastné náklady. Toto svoje všeobecné tvrdenie počas konania žiadnym spôsobom nešpecifikovala. Napokon i v prípade omeškania s vykonaním diela, objednávateľ je povinný uhradiť jeho cenu, resp. cenu za vykonané práce.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f/ CSP, žiadajúc, aby dovolací súd zrušil obe rozhodnutia nižších súdov v napadnutom rozsahu a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie.

3.1. Dovolaiteľka namietala, že napriek procesnej aktivite v spore s ochranou slabšej strany (žalovanej ako spotrebiteľky), v rámci ktorej žiadala súd, aby po predložení originálu zmluvy o dielo žalobkyňou bolo vykonané i znalecké dokazovanie na podporu jej tvrdení, že nikdy písomne neuzatvárala ani nepodpisovala žiadnu zmluvu so žalobkyňou a v zmluve o dielo, práve od ktorej žalobkyňa odvodzovala nárok a súdy z nej i vychádzali, bol jej podpis zneužitý zrejme skenovaním, pričom dohoda o zhotovení diela spočívala na konkludentnom prejave strán. Žalobkyňa originál zmluvy o dielo súdu nepredložila a navrhované znalecké dokazovanie súd nenariadil. Žalovaná je názoru, že nevykonaním navrhovaného znaleckého dokazovania bolo nesprávnym procesným postupom znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3.2. Žalovaná tiež namietala závery prvoinštančného súdu uvedené v bode 31. a 32. odôvodnenia jeho rozsudku, z ktorých vyplýva konštatovanie, že svedok Ing. C. mal potvrdiť, že bol ňou poverený na odsúhlasenie konečnej ceny diela a že konečnú cenu diela aj potvrdil, keďže svedka nepoverila, aby v jej mene uskutočnil takéto odsúhlasenie ceny diela a tým ju zaviazal k úhrade tak vysokej sumy akou je uplatnený nárok žalobkyne. Takéto poverenie pre svedka z jej mailu zo dňa 2.5.2012 adresovaného

žalobkyni vyvodit' nemožno ani extenzným výkladom jeho obsahu a vylučuje to i samotná výpoveď svedka, ktorý uviedol, že nikdy ňou nebol poverený ohľadom diela vo veci financií, poverený bol len na posúdenie kvality prác. Žalovaná zdôraznila, že v konaní došlo k nesprávnym skutkovým zisteniam nižšími súdmi, ktorých príčinou bol nesprávny procesný postup týchto súdov. Podľa žalovanej je písomná zmluva o dielo neplatná a žalobkyňa iným spôsobom nepreukázala dôvodnosť vymáhanej pohľadávky a teda ani dôvodnosť podanej žaloby. Po citácii § 634 ods. 1 Občianskeho zákonníka žalovaná argumentovala tým, že sumu 30.500,- eur, ktorú žalobkyni vyplatila za nedokončené a v čas neodovzdané dielo je cenou primeranou podľa citovaného zákonného ustanovenia. Konajúce súdy tak nesprávne a v rozpore so zákonom posúdili dôvodnosť vymáhanej pohľadávky žalobkyne, keď ju vyhodnotili podľa neplatnej zmluvy o dielo a na základe vzájomnej dohody o konečnej cene diela, ktorá sa nestala, pričom jej neumožnili dané tvrdenia preukázať znaleckým posudkom. Záverom žalovaná citovala z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obdo/22/2017.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie zamietnuť ako nedôvodné, zdôraznila, že procesná strana nemá právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov.

5. Žalovaná k vyjadreniu žalobkyne k dovolaniu podala písomné stanovisko, ktoré uzavrela konštatovaním, že v konaní došlo k nesprávnym zisteniam skutkového stavu a prvoinštančný súd nedodrжал procesný postup, čo ho viedlo k vydaniu nesprávneho rozhodnutia vo veci.

6. Dovolateľka podala tiež návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku pre zabránenie akýmkoľvek následkom rozhodnutia, predovšetkým z dôvodu, že došlo k zablokovaniu jej účtu pre prebiehajúci výkon exekúcie, na ktorom účte mala finančné prostriedky na zabezpečenie životných potrieb, čo jej spôsobuje vážne existenčné problémy, keďže sa stará o dcéru, na ktorú bývalý manžel neplatí výživné.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

8. Pokiaľ ide o návrh žalovanej na odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia, najvyšší súd nezistil splnenie predpokladov pre takéto rozhodnutie (§ 444 ods. 1 CSP) a v súlade s jeho ustálenou praxou o tom nevydal samostatné uznesenie.

9. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

10. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/57/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

11. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej

správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

12. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

13. Dovolaťka prípustnosť dovolania odvodzovala výlučne z § 420 písm. f/ CSP (pozri bod 3.), v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolaťom namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne uplatnenými námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán; postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejmé všetky skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie (II. ÚS 76/07).

16. Žalovaná v súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP ako podstatné namietala nevykonanie ňou navrhnutého znaleckého dokazovania „na jej podpis, nakoľko mala podozrenie, že bol zneužitý skenovaním na predmetnú zmluvu“, práve ktoré dokazovanie má podľa nej zásadný vplyv na podporu jej tvrdení, že so žalobkyňou písomne zmluvu o dielo nikdy neuzatvorila, písomnú zmluvu o dielo predloženú žalobkyňou, práve od ktorej zmluvy žalobkyňa odvodzovala uplatnený nárok a súdy z nej i vychádzali, podpisom neopatrila, podpis bol zrejme naskenovaný z iného dokumentu.

17. Najvyšší súd v súvislosti s uvedenou vadou zmätočnosti (predchádzajúci bod) nemohol ponechať bez povšimnutia, že dovolaťka danú vadu (pozri aj bod 3.1.) v odvolacom konaní nenamietala.

18. Dovolací súd zdôrazňuje, že z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolať musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou odvolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy dovolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolať uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by najvyšší súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento dovolací súd

nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejme), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Inak povedané, dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

19. V tomto prípade ide totiž o kontradiktórne sporové konanie, v ktorom platí zásada, že práva patria bdelym (*vigilantibus iura scripta sunt*). Ak potom žalovaná dovoláciu námietku, zakladajúcu prípustnosť a dôvodnosť dovolania, neuplatnila v odvolacom konaní - hoci jej bola známa - v rámci ochrany svojich práv, nemôže ju dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a *contrario*), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie namiesto odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť.

20. Z uvedeného možno vyvodiť záver, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytol príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť.

21. V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017).

22. Žalovaná v dovolaní tiež namietala, že závery prvoinštančného súdu uvedené v bode 31. a 32. odôvodnenia jeho rozsudku, z ktorých vyplýva konštatovanie, že svedok Ing. C. mal potvrdiť, že ňou bol poverený na odsúhlasenie konečnej ceny diela a že konečnú cenu diela aj potvrdil, pričom svedka nepoverila, aby v jej mene uskutočnil takéto odsúhlasenie ceny diela a tým ju zaviazal k úhrade tak vysokej sumy akou je uplatnený nárok žalobkyne, čo napokon svedok súdu aj vysvetlil, preto v tomto ohľade ak súdy tvrdili iné, bol ich názor nesprávny (bod 3.2.).

23. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

24. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

25. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný

priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

26. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

27. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

28. Dovolací súd predovšetkým predostiera, že i keď žalovaná v podanom dovolaní namietala, že dôvody prvoinštančného súdu ohľadne konštatovania, že poverila inú osobu (svedka Ing C.) na odsúhlasenie konečnej ceny diela a k takému odsúhlaseniu aj došlo, sú v rozpore s vykonanými dôkazmi (svedeckou výpoveďou Ing C. a obsahom jej mailu adresovaného žalobkyni), a záverom dovolania len cituje z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Obdo/22/2017 časť konštatujúcu, že za porušenie práva na spravodlivý proces sa považuje i nepreskúmateľnosť súdneho rozhodnutia, podľa dovolacieho súdu z dovolania žalovanej nemožno vyvodiť, že ním danú zmätočnosťnú vadu i napáda. Žalovaná v skutočnosti napádala zmätočnosť na strane nižších súdov spočívajúcu v nesprávnom hodnotení vykonaných dôkazov a v nesprávnom právnom posúdení veci.

29. V rovine napádania nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov nižšími súdmi, danú nesprávnosť bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe nižších súdov. A to preto, že (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie, (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000) ako aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) zastávali názor, že ani prípadná neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu týchto judikátov a rozhodnutí nedotkli, preto ich treba považovať za naďalej aktuálne.

30. Dovolací súd zdôrazňuje, že je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistili nižšie súdy. Dovolací súd nedisponuje oprávnením dokazovať hmotnoprávne skutky, na to slúži nachádzacie (základné) konanie a konanie na odvolacom súde. Predmetom dokazovania pred dovolacím súdom sú napr.

včasnosť a prípustnosť dovolania; skutkový stav a výsledky dokazovania spred nižších súdov sa nemôžu pred dovolacím súdom meniť (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, pri § 442). Dovolací súd bol preto viazaný zisteniami súdov nižších inštancií. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

31. Pokiaľ dovolateľka vytýkala odvolaciemu súdu aj nesprávne právne posúdenie veci, dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že pri posudzovaní, či došlo postupom odvolacieho súdu k porušeniu práva dovolateľky na spravodlivý proces, sa nemôže zaoberať vecnou správnosťou právnych záverov v ňom obsiahnutých.

32. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

33. Dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

34. Najvyšší súd odmietol dovolanie žalovanej podľa § 447 písm. c/ CSP.

35. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

36. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.